

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI KADENCJA**

Warszawa, dnia 15 marca 2007 r.

Druk nr 401

**SPRAWOZDANIE
KOMISJI PRAW CZŁOWIEKA I PRAWORZĄDNOŚCI**

**w sprawie wyboru członków Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej
– Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu**

Komisja Praw Człowieka i Praworządności na posiedzeniu w dniu 15 marca 2007 r., na podstawie art. 94 ust. 4 Regulaminu Senatu, opiniowała skierowane przez Marszałka Senatu wnioski dotyczące wyboru kandydatów zgłoszonych do składu Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Komisja rozpatrzyła wnioski w sprawie:

- Benedykta Czumy
- Andrzeja Gwiazdy
- Marka Kazimierza Kamińskiego

i stwierdziła, że zostały one złożone w prawidłowym trybie.

Wszyscy zgłoszeni kandydaci zostali zaopiniowani pozytywnie.

Przewodniczący Komisji
Praw Człowieka i Praworządności
(-) Zbigniew Romaszewski

Kandydaci na członków Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Benedykt Czuma – zgłoszony przez senatorów: Franciszka Adamczyka, Mieczysława Augustyna, Andrzeja Łuczyckiego, Stefana Niesiołowskiego, Michała Okłę, Andrzeja Persona i Marka Ziółkowskiego.

Urodził się 27 stycznia 1941 roku w Niepołomicach k/Krakowa. W 1966 roku ukończył wyższe studia na Wydziale Mechaniki Precyzyjnej Politechniki Warszawskiej. W zawodzie pracował do 1990 roku najpierw w Łódzkiej Fabryce Zegarów, a następnie – po kilkuletniej przerwie, spowodowanej uwięzieniem – w Zakładzie Doświadczalnym Techniki Medycznej w Łodzi.

W czasie studiów działał w Duszpasterstwie Akademickim oraz uczestniczył w obozach przez nie organizowanych. Od 1965 roku wraz z bratem Andrzejem, Stefanem Niesiołowskim oraz innymi zorganizował tajną organizację niepodległościową znaną później jako RUCH. Współuczestniczył w jej kierowaniu. Uczestniczył we wszystkich zjazdach i był współautorem deklaracji programowej „Mijają lata...”. 20 czerwca 1970 roku został aresztowany i osądzony w procesie przywódców RUCHU (1971 r.). Następnie skazany na 6 lat więzienia za „czynienie przygotowań do obalenia ustroju przemocą”.

Od marca 1977 roku zaangażowany był w tworzenie Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela (wcześniej Nurt Niepodległościowy). W swoim mieszkaniu prowadził jawny Punkt Konsultacyjno – Informacyjny (nieprzerwanie do czasu rozwoju „Solidarności”) dla osób zainteresowanych działalnością ROPCiO oraz pokrzywdzonych przez władze. Od jesieni 1977 roku prowadził również w swoim mieszkaniu Klub Swobodnej Dyskusji.

Od 1 września 1980 roku na prośbę zawiązującego się Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego („Solidarności”) zorganizował zespół doradców, wchodząc w jego skład oraz będąc współorganizatorem tworzącego się NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej. Był współzałożycielem i później redaktorem naczelnym tygodnika „Solidarność Ziemi Łódzkiej” – organu prasowego początkowo MZK, a następnie (do stanu wojennego) Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej. W maju 1981 roku został wybrany do Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej. Był również delegatem Regionu na I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” jesienią 1981 r.

Internowany 13 grudnia 1981 roku, przebywał kolejno w Łęczycy i Łowiczu. Zwolniony został ze względów zdrowotnych w lipcu 1982 r. W stanie wojennym prowadził tajną działalność związkową w swoim zakładzie. Uczestniczył również w pracach działającego w konspiracji Zarządu Regionalnego. Od 1988 roku uczestniczył w odbudowie jawnych struktur Związku, pracując w komisji, która przygotowała i przeprowadziła w 1989 roku wybory w regionie Łódzkim, dokonując scalenia skłóconych struktur związkowych.

W latach 1990-1994 pracował w Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi na stanowisku dyrektora Wydziału Ogólnego. Wśród jego kompetencji było m.in. kierowanie Gabinetem Wojewody, polityka kadrowa Urzędu Wojewódzkiego oraz obsługa administracyjna Urzędu. W polityce kadrowej dokonał radykalnej przebudowy, wymieniając prawie całe kierownictwo wydziałów oraz większość kadry urzędniczej.

Odbył szkolenie (Urząd Rady Ministrów) przeprowadzone przez pracowników naukowych Stanowego Uniwersytetu Connecticut USA, dotyczące przekształcania administracji w warunkach dużych przemian systemowych. Ponadto pozytywnie zdał egzamin dla kandydatów na członków Rad Nadzorczych Spółek Skarbu Państwa (dyplom Ministerstwa Skarbu Państwa).

W latach 1995-1996 prowadził własną działalność gospodarczą. W 1997 r. pracował w likwidowanym Przedsiębiorstwie Robót Wiertniczych na stanowisku kierownika bazy. W latach 1998-2000 pełnił zarząd komisaryczny upadającego ŁPHAT „ELMET”. Do czasu prywatyzacji, mimo pogarszającej się kondycji przedsiębiorstwa wskutek ogromnej konkurencji w tej branży handlowej i psującej się koniunktury gospodarczej, udało mu się utrzymać płynność finansową firmy do chwili prywatyzacji, z zagwarantowaniem dobrych warunków dalszej pracy dla wszystkich pracowników.

Institut Pamięci Narodowej nadał mu status, potwierdzony zaświadczeniem, pokrzywdzonego w rozumieniu art. 6 ustawy o IPN (zaświadczenie nr 24/22 z 13 czerwca 2002 roku). Od tamtego czasu otrzymuje on dość systematycznie odtajniane przez IPN dokumenty na swój temat. Ponadto jest on na bieżąco ze wszystkimi publikacjami opracowywanymi i wydawanymi przez IPN oraz z innymi dokumentami z archiwów IPN.

W 1989 roku był współzałożycielem Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego, a następnie po wewnętrznym kryzysie w stronnictwie współorganizatorem Przymierza Prawicy. Od dłuższego czasu jest bezpartyjny.

1 lutego 2006 roku przeszedł na emeryturę. Jest ojcem pięciorga dzieci.

Benedykt Czuma posiada niewątpliwie wiedzę przydatną w pracach Instytutu Pamięci Narodowej. Poprzez wieloletnią aktywną działalność w opozycji w okresie PRL „poznał” doskonale metody pracy organów bezpieczeństwa ówczesnego państwa. Dokumentował działalność tych służb, a poprzez liczne kontakty z innymi osobami zaangażowanymi w opozycję niepodległościową jego wiedza jest bardzo obszerna. Osobiste przeżycia kandydata mogą być bardzo przydatne przy podejmowaniu niektórych decyzji przez Kolegium IPN.

Andrzej Gwiazda – zgłoszony przez senatorów: Janusza Gałkowskiego, Stanisława Karczewskiego, Andrzeja Mazurkiewicza, Stanisława Piotrowicza, Krzysztofa Putrę, Sławomira Sadowskiego, Jacka Sauka, Rafała Ślusarza, Kazimierza Wiatra i Elżbietę Więclawską-Sauk.

Urodził się 14.04.1935 r w Pińczowie. Ojciec, Stanisław ukończył Szkołę Morską w Tczewie, matka, Zofia z domu Zamojska, z zawodu - nauczycielka. W 1939 r. mieszkali w Pińsku. Ojciec walczył na froncie wschodnim w ramach floty rzecznej, a następnie po przedarciu się do armii gen. Kleberga, dostał się do niewoli niemieckiej i resztę wojny spędził w oflagu. 13.04.1940 r.

wraz z matką, babką wywieziono go do Kazachstanu, obłaść Kokczetawska. Wrócił do Polski 11.06.1946 r.

W 1951 r. wydalony ze szkoły za sprzeciw wobec szkoły TPD.

W 1953 r. uzyskał świadectwo dojrzałości i zdał egzamin na wydział Elektryczny Politechniki Gdańskiej.

W 1955 r. wydalony ze studiów za „zły wpływ na młodzież” i wcielony do służby w LWP.

W 1957 r. uznano, że relegacja ze studiów miała charakter polityczny, zwolniono przedterminowo z wojska i przywrócono na studia.

W 1962 r. ożenił się z Joanną Dudą, studentką wydz. Budowy Okrętów i przeniósł na studia wieczorowe, na wydz. Elektroniki.

W 1966 r. uzyskał dyplom magistra elektroniki na Politechnice Gdańskiej i rozpoczął pracę w Instytucie Cybernetyki PG.

W 1968 r. zaangażował się w bunt studencki, a w 1970 r. uczestniczył w paleniu KW PZPR w Gdańsku.

Z pracy na P.G. wyrzucono go dopiero w 1973 r., a po ok. półrocznej blokadzie, zatrudniono w Zakładach Okrętowych Urządzeń Elektrycznych.

W październiku 1976 r. wraz z żoną napisali do sejmu PRL list w obronie KOR-u, za co dostali zakaz przekraczania granic PRL, podsłuch mieszkaniowy i „obstawę” czyli inwigilację.

01.05.1978 r. powołano Komitet Założycielski Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża, reprezentowany przez Antoniego Sokołowskiego, Krzysztofa Wyszowskiego i Andrzeja Gwiazdę. Był jedynym członkiem KZ WZZ, który przetrwał w nim od powołania do strajku w 1980 r.

16.08.1980 r. po zakończeniu strajku w Stoczni Gdańskiej, był współorganizatorem Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego. Wszedł w skład prezydium MKS-u, a następnie w skład grupy negocjującej porozumienie z komisją rządową.

17.09.1980 r., po powołaniu ogólnokrajowego NSZZ „Solidarność”, Krajowa Komisja Porozumiewawcza wybrała go wiceprzewodniczącym, funkcję tę pełnił do Zjazdu NSZZ „Solidarność”, na którym został wybrany w skład Komisji Krajowej.

Na zjeździe regionalnym i krajowym kandydował do stanowiska przewodniczącego, w obu wyborach przegrał z L. Wałęsą.

21.11.1981 r. zrezygnował z funkcji członka Zarządu Regionu Gdańsk w proteście przeciwko usuwaniu z Zarządu członków niewygodnych L. Wałęsie.

13.12.1981 r. został internowany, a 23.12.1982 r. aresztowany w ośrodku internowania w Białogórze i osadzony w Areszcie Śledczym na Rakowieckiej pod zarzutem „próby obalenia ustroju PRL siłą”.

Zwolniono go na mocy amnestii z 22.07.1984 r. Ponownie aresztowany 16.12.1984 r. Ostatecznie opuścił więzienie 15.05.1985 r.

Działalność opozycyjną i związkową prowadził poza „podziemnymi” strukturami TKK. Do 1997 r. wraz z żoną wydawali pismo bezdebitowe „Poza Układem”.

W lipcu 1986 r. był w grupie 26-ciu członków KK, którzy wezwali L. Wałęsę do zwołania zebrania Komisji Krajowej i utworzyli „Grupę Roboczą” celem przygotowania zebrania KK.

Był przeciwny warunkom „Porozumienia Okrągłego Stołu”, kontraktowej demokracji i „Planowi Balcerowicza”. Do „Solidarności” zarejestrowanej 19.04.1989 r. nie zapisał się.

W 1991 r. na mocy ustawy wrócił do pracy, a w 1999 r. przeszedł na emeryturę.

Doświadczenie kandydata oraz jego nieskazitelną charakter wskazują, że Pan Andrzej Gwiazda jest dobrym kandydatem na członka Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej.

Marek Kazimierz Kamiński – zgłoszony przez senatorów: Piotra Boronia, Jerzego Chróścikowskiego, Annę Kurską, Tadeusza Lewandowskiego, Andrzeja Mazurkiewicza, Krzysztofa Putrę, Rafała Ślusarza, Romana Wierzbickiego i Kosmę Złotowskiego.

Urodził się 18 marca 1948 roku w Warszawie w rodzinie inteligenckiej. W 1965 r. otrzymał świadectwo dojrzałości w Liceum nr 6 im. Tadeusza Rejtana w Warszawie. W 1965 roku rozpoczął studia wyższe na Wydziale Historycznym (kierunek historia) Uniwersytetu Warszawskiego. Począwszy od trzeciego roku studiów uczęszczał na seminarium magisterskie prof. dr Stefana Kieniewicza i pod jego kierunkiem naukowym przygotował pracę magisterską pod tytułem „Terenowa powstańcza organizacja cywilna w Królestwie Polskim w latach 1862–1864”. Egzamin magisterski złożył w czerwcu 1970 roku, z wynikiem bardzo dobrym.

Po zakończeniu studiów odbywał staż asystencki na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Następnie został skierowany na studium doktoranckie przy Instytucie Historii PAN. Po zdaniu egzaminu w 1971 roku został przyjęty jako słuchacz studium i przydzielony przez komisję kwalifikacyjną w charakterze doktoranta do doc. dr hab. Włodzimierza T. Kowalskiego.

W 1972 roku został asystentem w ówczesnym Zakładzie Historii Stosunków Polsko-Radzieckich PAN, później przekształconym w Instytut Krajów Socjalistycznych PAN. Został przydzielony do Pracowni Krajów Europy Środkowej. Przygotowywał tam pod zwierzchnictwem prof. W. T. Kowalskiego pracę doktorską pt. „Stosunki polityczne polsko-czechosłowackie w latach 1945 – 1948”. Po obronie rozprawy doktorskiej w dniu 16 listopada 1976 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk humanistycznych, nadany uchwałą Rady Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Łódzkiego w dniu 16 grudnia 1976 r.

Próby opublikowania kontrowersyjnej na owe czasy pracy doktorskiej, opartej na zupełnie dotychczas nieznanymi archiwaliach warszawskiego MSZ, w marcu 1980 r. na polecenie jednego z czołowych funkcjonariuszy PZPR Andrzeja Werblana, została przesłana do „Ossolineum” tzw. opinia wydawnicza, sygnowana przez pracownika KC PZPR Stanisława Romanowskiego, na podstawie której wydawnictwo odrzuciło ten tekst. Dopiero jako książka pt. „Polsko-czechosłowackie stosunki polityczne 1945–1948” na wiosnę 1990 r. ujrzała światło dzienne, wydana w nakładzie 1100 egzemplarzy przez PWN. Za to opracowanie otrzymał trzy nagrody: nagrodę naukową Wydziału I Nauk Społecznych PAN im. Joachima Lelewela, nagrodę tygodnika „Polityka” oraz nagrodę Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych.

W dniu 1 maja 1982 r. przeniósł się do Instytutu Historii PAN do Zakładu Dziejów Europy XIX i XX w., kierowanego przez prof. dr hab. Piotra Łossowskiego. Dyrekcja IH PAN, wniosowała o stypendium do Wielkiej Brytanii, w celu przygotowania rozprawy habilitacyjnej pt.

„Polska i Czechosłowacja w polityce Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii w latach 1945–1948”.

W latach 1983 - 1984 roku sprawował funkcję sekretarza zespołu, na czele którego stał prof. dr hab. Czesław Madajczyk, przygotowującego wielką sesję międzynarodową pt. „Les deux guerres mondiales – analogies et différences”. We wrześniu 1990 r. przedłożył Radzie Naukowej IH PAN rozprawę habilitacyjną. Przewód habilitacyjny został otwarty w dniu 4 października. Praca uzyskała pozytywne recenzje prof. Wiesława Balceraka i prof. Jerzego Kozeńskiego oraz doc. dr hab. Michała Pułaskiego. W dniu 20 czerwca 1991 r. zdał pomyślnie kolokwium habilitacyjne przed Radą Naukową IH PAN. Praca habilitacyjna pt. „Polska i Czechosłowacja w polityce Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii 1945–1948” została wydana w formie książkowej przez wydawnictwo IH PAN korzystające z dotacji Komitetu Badań Historycznych PAN, za którą otrzymał nagrodę Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych. Drugie wydanie tej książki pt. „W obliczu sowieckiego ekspansjonizmu. Polityka Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii wobec Polski i Czechosłowacji 1945-1948”, ukazało się w 2005 roku.

Stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie historii otrzymał uchwałą Rady Naukowej Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk w dniu 20 czerwca 1991 r. W dniu 16 czerwca 1992 r. został powołany na stanowisko docenta w Instytucie Historii PAN. Od 1992 r. jest członkiem Komitetu Redakcyjnego „Studiów z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej”, a od 1998 r. Rady Redakcyjnej „Mazowieckich Studiów Humanistycznych”. W latach 1994–1996 oraz od 2005 r. do chwili obecnej jest członkiem Redakcji „Dziejów Najnowszych”. W 1995 r. otrzymał tytuł współpracownika Komisji Środkoeuropejskiej Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie. Od 2000 r. członek Rady Naukowej IH PAN.

Po opublikowaniu monografii pt. „Konflikt polsko-czeski 1918-1921” (Warszawa 2001) i przejściu odpowiednich procedur otrzymał tytuł profesora nauk humanistycznych na mocy postanowienia Prezydenta RP z dnia 18 listopada 2002 r.

Jest autorem wielu monografii, m.in.: „Polsko-Czechosłowackie stosunki polityczne” (Warszawa 1990), „ Od wojny do zniewolenia. Polska a Związek Sowiecki: stosunki polityczne 1939-1945” (Warszawa 1992), „Edvard Beneš kontra gen. Władysław Sikorski. Polityka władz czechosłowackich na emigracji wobec rządu polskiego na uchodźstwie 1939-1943”(Warszawa 2005).

Obecnie jest kierownikiem Zakładu Dziejów Europy XIX i XX w. Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk.

Zarówno wykształcenie, jaki i doświadczenie zawodowe wskazują, iż Pan Marek Kazimierz Kamiński jest dobrym kandydatem na członka Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej.

T ł o c z o n o z p o l e c e n i a M a r s z a ł k a S e n a t u
